järku äri iga 202 elaniku kohta, sellal kui III ja IV järgu äri kohta 1935. a. tuli 53,6 elanikku 1913. a. 58,8 vastu. Võrreldes äride koguarvu saame 1935. a. ühe patendiühiku 40,4 elaniku kohta, 1913. a. aga 45,5 elaniku kohta.

Seega peab olema peale rahvaarvu suurenemisega kaasuva äride arvu suurenemise veel mingi teine põhjus, mis mõjutas säärast hüppelist tõusu. Selleks põhjuseks on 1) üksikisiku tarbimise suurenemine ja 2) tagamaa tarbingu suurenemine.

Koos indiviidile langeva tarbingu suurenemisega on kaasunud ka tarbingu mitmekesistumine, kuna eriliselt hüppelik tõus avaldub just spetsiaaläride, s. o. I ja II järgu äride osas.

Olles korra jõudnud spetsiaalärideni, kasutame siinkohal juhust, et arvuliselt tõendada korratud tõsiasja spetsiaaläride koondumisest, kus spetsiaaläridena on arvestatud I ja II patendi järgu ärid.

Mõlemal vaatlusmomendil ilmneb nende koondumine keskusse, kus nad moodustavad pidevad ärifrondid. Kaartidele lisaks olgu toodud järgmine nende levikut valgustav tabel.

Aasta	Ärila		Jäsemed		Väljaspool		Kokku
	arv	%	arv	%	arv	%	
1935	258	71,9	50	13,9	51	14,2	395
1913	195	78,9	21	8,5	31	12,6	247

Toodud tabel on kõige kindlam esitatud väite kinnitaja.

Näeme 1935. a. kõrgema patendi järguga äride paiknemist ka mujale, peamiselt ärila koormatuse ja ruumipuuduse tõttu, mis ei võimaldanud asumist vanasse traditsioonilisse rajooni.

Kõrgem patendijärk võimaldab suuremat valikut ja kallimaid kaupu. Jälgides kõrgema patendijärguga kaupluste asetust leiame nad suures enamuses paiknemas suurärilas, kuna väikeärilas neid on hoopis vähesel arvul. Analüüsides väikeärilas asuvaid I ja II patendi järgu ärisid eriliikide järgi võime öelda, et kõrgema patendi järgu ärid on põllumajanduslike masinate ärid, majandusühisused, üldse masinateärid, laod ja restoranid, seega enamikus ärid, millest pole otseselt huvitatud linnaelanikud, vaid tagamaaelanikud, või on nad jälle ärid, mis ei rahulda igapäevaseid tarbeid (laod, masinakauplused).

Kokkuvõttena võime öelda, et 1) Tartu on hästi välja kujunenud ärikeskusega asula, kusjuures ärila koosneb kahest erinevast osast, milledest suurärila on valdavalt linnaelanikkonda rahuldav keskus,

Tartu IV, lk. 284